

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

Основи загальної психології та психології кризових станів
(назва навчальної дисципліни)

СИЛАБУС

освітньо-професійний рівень	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	223 «Медсестринство»
спеціалізація	«Екстрена медицина»
кваліфікація освітня	бакалавр медсестринства
кваліфікація професійна	«Парамедик»
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	I курс, 2 семестр

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	д.мед.н., проф. Скрипніков А.М. д.мед.н., проф. Васильєва Г.Ю. к.мед.н., доцент Рудь В.О. д.мед.н., проф. Герасименко Л.О. д.мед.н., проф. Ісаков Р.І. к.мед.н., доцент Фисун Ю.О. к.мед.н., доцент Боднар Л.А. к.мед.н., доцент Бойко Д.І. к.мед.н. Борисенко В. В. к.мед.н. Казаков О.А. к.мед.н. Кидонь П.В.
Профайл викладача (викладачів)	https://psychiatry.pdmu.edu.ua
Контактний телефон	+380505651555
E-mail:	h.vasylieva@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://psychiatry.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів/ годин – 3 / 90, із них:

Лекції (год.) – 8

Практичні (семінари) (год.) – 40

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю Залік

Ознаки навчальної дисципліни

Характер дисципліни обов'язкова

Рік навчання I

Семестр 2

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу викладачі та студенти діють відповідно до нормативних документів України та Полтавського державного медичного університету МОЗ України.

ПДМУ є самостійним, незалежним і відповідальним закладом вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору та розстановки кадрів у межах, установлених Законом України «Про вищу освіту».

Вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» потребує: підготовки до практичних занять; виконання самостійної роботи відповідно до робочої програми навчальної дисципліни; опрацювання рекомендованої базової, допоміжної літератури, інформаційних ресурсів.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з силабусом навчальної дисципліни та тематичними планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Результатом підготовки до заняття має бути набуття здобувачами теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами. Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті (<https://www.umsa.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumentu>).

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного здобувача на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни, розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів. Підсумковий модульний контроль здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати честь і гідність інших осіб; відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами, освітньо-науковими програмами.

Здобувачі вищої освіти повинні бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами (пропущені заняття повинні бути відпрацьовані відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (<https://www.umsa.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumentu>)).

Здобувачі вищої освіти повинні ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; під час контрольних заходів не використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети), заборонені викладачем, відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (<https://www.umsa.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumentu>)).

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним. Заохочення чи стягнення можуть застосовуватися до здобувачів вищої освіти, які сумлінно виконують перераховані вимоги чи систематично порушують їх, відповідно до Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету (<https://www.umsa.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumentu>)).

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Основи загальної психології та психології кризових станів» розпочинає вивчення психічної діяльності людини, зупиняючись на нормальному рівні функціонування психічних процесів людини та змін в діяльності психіки під впливом кризових ситуацій та акцентуючи увагу на психології кризових станів, клінічних проявах і екстреній допомозі при психогенних психічних розладах, в т.ч. посттравматичному стресовому розладі, забезпечує формування умінь застосовувати знання з психотравматології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання парамедиком психіки психічно хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних психогенних захворюваннях внаслідок впливу кризових ситуацій.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити - вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» орієнтується на базових знаннях з навчальних дисциплін, здобутих на попередніх етапах здобуття освіти, особливо під час вивчення анатомії людини, нормальної фізіології, патологічної фізіології, внутрішньої медицини. Організація роботи студентів передбачає формування понятійно-категоріального масиву інформації з кожної теми, практичної роботи,

контрольних питань та самостійних завдань, а також розв'язання проблемних наукових задач та ситуацій.

Постреквізити – в результаті вивчення курсу здобувачі першого бакалаврського рівня вищої освіти можуть використовувати результати навчання при вивченні внутрішньої медицини, медицини невідкладних станів, медицини катастроф, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з загальної психології, психології кризових станів внаслідок дії екстремальних та травмуючих подій, кризових періодів в житті людини, в процесі подальшого вивчення дисциплін: пост травматичні стресові розлади, екстрена психіатрична допомога, медицина надзвичайних ситуацій та екстрена медична допомога при масових ураженнях, екстрена допомога при травмах, екстрена допомога особливим категоріям населення та вмінні надавати психологічну допомогу і підтримку особистості в кризовому стані

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» впливає із цілей освітньої-професійної програми підготовки випускників вищого медичного навчального закладу та визначається змістом тих системних знань та умінь, котрими повинен оволодіти парамедик.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» є : ознайомлення студентів з основними проблемами загальної психології на сучасному етапі розбудови суспільства; ознайомлення з загальними поняттями та закономірностями психічної діяльності людини в кризовому стані, формування навичок безконфліктного спілкування з пацієнтами та у медичному середовищі.

Метою вивчення дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» є формування медико-психологічних вмінь надання допомоги при кризових станах, навичок психічної саморегуляції власного психоемоційного стану, що є важливим елементом професійної підготовки та майбутньої діяльності парамедика.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» є формування у студентів системи психологічних знань; оволодіння основними категоріями та поняттями загальної психології та психології кризових станів; інтегрування знання про особистість в кризових станах, що надзвичайно важливо в практичній діяльності парамедика.

Компетентності та програмні результати навчання

Перелік компетентностей випускника, з урахуванням стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство», затвердженого та введеного в дію наказом МОН України від 05.12.2018 № 1344, формуванню яких сприяє вивчення дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових

станів» і її взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти в галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 223 Медсестринство».

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
Цикл дисциплін професійної підготовки			
ОК 7	Основи загальної психології та психологія кризових станів	3,00	Залік

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів відповідної науки, проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 11. Здатність працювати в команді. ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці. ФК 03. Застосування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. ФК 04. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. ФК 09. Здатність організовувати та надавати першу розширену та догоспітальну розширену допомогу при

	різних невідкладних станах. ФК 10. Здатність організовувати та надавати екстрену медичну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час. ФК 14. Здатність організовувати та управляти відповідним структурним підрозділом (лідерство та менеджмент). ФК 15. Здатність постійно удосконалювати свій професійний рівень.
Програмні результати навчання(ПРН)	ПРН 1. Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1). ПРН 2. Проводити діагностику згідно спеціалізації «Екстрена медицина», виявляти та оцінювати проблеми пацієнта й надавати екстрену медичну допомогу при травмах чи захворюваннях дихальної, серцево-судинної, ендокринної, імунної, нервової систем, системи травлення та сечостатевої системи, при психічних розладах, при пошкодженнях опорно-рухового апарату, при дії зовнішніх факторів та при пологах. ПРН 5. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі. ПРН 9. Надавати екстрену медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 5).

Результати навчання для дисципліни:

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» студент повинен знати:

- психологія як наука, історія формування психологічних знань;
- зв'язок психології з іншими дисциплінами;
- головні проблеми та завдання психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;
- методи загальної психології;
- закономірності формування та властивості психічної діяльності;
- психологічні якості особистості, властивості особистості, темперамент, характер;
- психічні процеси в нормі та патології;
- Фізіологічні основи психічних процесів, станів та властивостей особистості
- критерії ясної свідомості
- Основні методи психологічного дослідження
- Роль індивідуально-типологічних властивостей в діяльності та поведінці
- Прояви різних типів темпераменту та характеру

- Структуру особистості
- Основні поняття кризової психології;
- Специфічні ознаки кризової ситуації у житті людини;
- Сутність криз, що вивчаються в межах курсу;
- Принципи психологічної допомоги людині в кризових станах різних типів;
- Теоретичні моделі посттравматичних стресових розладів,
- Види, рівні реакцій на травматичну ситуацію,
- Особливості переживання травматичного досвіду в дитячому та підлітковому віці; дорослому віці
- Принципи та підходи, на яких ґрунтується психологічна діагностика, консультування, психологічна допомога і корекція осіб, що пережили кризові ситуації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» студент повинен вміти:

- Визначати емоційний стан пацієнта
- Пояснювати особливості прояву психічних пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери особистості в кризових станах
- Визначати індивідуально-типологічні властивості особистості за їхніми проявами у діяльності та спілкуванні.
- Орієнтуватись в спектрі проблем, що виникають внаслідок кризових ситуацій і залежних станів;
- Діагностувати психічний стан людини, що переживає кризову ситуацію;
- Розробляти стратегію і тактику кризової допомоги;
- Володіти деякими варіантами «швидкої» допомоги кризовим клієнтам.

У результаті вивчення дисципліни «Основи загальної психології та психології кризових станів» студент повинен оволодіти навичками:

- Надавати психологічну допомогу при гострій реакції на стрес
- Надавати психологічну допомогу при ПТСР
- Надавати психологічну допомогу при реакціях адаптації
- Надавати психологічну допомогу при реактивних станах
- Надавати психологічну допомогу при істеричному нападі

Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Психологія як наука, її предмет, методи та завдання. Психічні процеси. Психологія пізнавальних процесів. Психологія емоційно-вольової сфери. Психологія особистості.

Тема 2. Психологія кризових станів, її місце у системі психологічних знань. Основні поняття кризової психології.

Тема 3. Кризові стани та їх психологічні наслідки. Гострі реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлади адаптації, стійкі зміни особистості після перенесеної катастрофічної події.

Тема 4. Психологічні та соціальні аспекти суїцидології. Особливості надання психологічної допомоги людині, яка перебуває у передсуїцидальному стані. Психологічні засоби корекції кризових станів

Тематичний план лекцій

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин
1	Загальна психологія як наука, її предмет, методи та завдання. Психічні процеси. Психологія пізнавальних процесів. Психологія емоційно-вольової сфери. Психологія особистості.	2
2	Психологія кризових станів, її місце у системі психологічних знань. Основні поняття кризової психології.	2
3	Кризові стани та їх психологічні наслідки. Гострі реакції на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлади адаптації, стійкі зміни особистості після перенесеної катастрофічної події	2
4	Психологічні та соціальні аспекти суїцидології. Особливості надання психологічної допомоги людині, яка перебуває у передсуїцидальному стані. Психологічні засоби корекції кризових станів	2
	Разом	8

Тематичний план практичних занять

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Предмет, завдання та методи загальної психології. Психічні процеси. Свідомість, самосвідомість, підсвідомі процеси	2
2.	Психологія пізнавальних процесів. Психологія сприйняття та відчуття.	2

3.	Психологія пізнавальних процесів. Психологія пам'яті та уваги.	2
4.	Психологія пізнавальних процесів. Мислення та інтелект. Уява	2
5.	Психологія емоційно-вольової сфери.	2
6.	Психологія особистості. Темперамент. Характер.	2
7.	Психологія кризових станів. Основні поняття кризової психології.	2
8.	Особливості психологічних та психічних проявів кризових станів.	2
9.	Емоційний стрес та психічна травма. Механізми адаптації до стресу. Психологічні механізми захисту особистості.	2
10.	Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу. Поняття травми та її наслідки.	2
11.	Кризові стани та їх психологічні наслідки. Гострі реакції на стрес. Діагностичні критерії за МКХ-10.	2
12.	Визначення поняття посттравматичного стрессового розладу (ПТСР). Історія розвитку вчення про ПТСР.	2
13.	Концепція посттравматичного стресу. Класифікація посттравматичних станів. Причини та поняття посттравматичного стрессового розладу.	2
14.	Виявлення та оцінка ПТСР.	2
15.	Клінічна картина ПТСР. Симптоми ПТСР, їх оцінка. Діагностичні критерії за МКХ-10 та DSM-5.	2
16.	Вікові, статеві та соціальні особливості ПТСР.	2
17.	Розлади адаптації. Стійкі зміни особистості після перенесеної катастрофічної події. Діагностичні критерії за МКХ-10.	2
18.	Робота з постраждалими і надання психологічної допомоги.	2
19.	Психологічне здоров'я фахівців екстреної допомоги	2
20.	ПМК	2
Разом		40

Тематичний план самостійної роботи студентів

№ п\п	Назва теми	К-сть годин
1.	Предмет, завдання та методи загальної психології. Психічні процеси. Свідомість, самосвідомість, підсвідомі процеси	2
2.	Психологія пізнавальних процесів. Психологія сприйняття та відчуття.	2
3.	Психологія пізнавальних процесів. Психологія пам'яті та уваги.	2
4.	Психологія пізнавальних процесів. Мислення та інтелект. Уява	2
5.	Психологія емоційно-вольової сфери.	2

6.	Психологія особистості. Темперамент. Характер.	2
7.	Психологія кризових станів. Основні поняття кризової психології.	2
8.	Особливості психологічних та психічних проявів кризових станів.	2
9.	Емоційний стрес та психічна травма. Механізми адаптації до стресу. Психологічні механізми захисту особистості.	2
10.	Поняття про стрес. Патофізіологія стресу. Загальні ознаки і симптоми стресу. Поняття травми та її наслідки.	2
11.	Кризові стани та їх психологічні наслідки. Гострі реакції на стрес. Діагностичні критерії за МКХ-10.	2
12.	Визначення поняття посттравматичного стрессового розладу (ПТСР). Історія розвитку вчення про ПТСР.	2
13.	Концепція посттравматичного стресу. Класифікація посттравматичних станів.	2
14.	Причини та поняття посттравматичного стрессового розладу.	2
15.	Виявлення та оцінка ПТСР.	2
16.	Клінічна картина ПТСР. Симптоми ПТСР, їх оцінка. Діагностичні критерії за МКХ-10 та DSM-5.	2
17.	Вікові, статеві та соціальні особливості ПТСР.	2
18.	Розлади адаптації. Діагностичні критерії за МКХ-10.	2
19.	Стійкі зміни особистості після перенесеної катастрофічної події. Діагностичні критерії за МКХ-10.	
20.	Робота з постраждалими і надання психологічної допомоги.	2
21.	Психологічне здоров'я фахівців екстреної допомоги	2
	Разом	42

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. Основи синдромологічної діагностики ПТСР згідно МКХ-10.
2. ПТСР при техногенних катастрофах.
3. ПТСР внаслідок природних катаклізмів (землетруси, повені).
4. ПТСР при масових радіаційних ураженнях.
5. ПТСР внаслідок побутового та статевих насильства.
6. ПТСР внаслідок військових дій та терактів.

- 7 Проблеми сучасної суїцидології.
8. Психіатрична та психологічна допомога при кризових станах.
9. ПТСР внаслідок важких фізичних травм та тяжких соматичних хвороб.
10. Особливості надання екстреної психіатричної допомоги пацієнтам з психогеніями дитячого віку.
11. Особливості ПТСР при загрозі смерті, перебування свідком або заподіювачем чужої смерті.
- 12 Методи психотерапії в роботі парамедика.
13. Бойова і оперативна стресові реакція. Клінічні прояви та терапія.
14. Психологічні механізми захисту особистості.
15. Історія вчення про ПТСР. Посттравматичні стресові розлади, спричинені глобальними соціальними та техногенними катастрофами в Україні.

Інформаційні виступи на лекціях.

Виступи на наукових студентських форумах.

Підбір відео та аудіо матеріалів із тем навчальної дисципліни.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів до підсумкового модульного контролю

1. Етапи становлення психології як науки.
2. Предмет психології.
3. Основні методи психології.
4. Значення вивчення психології для медичних працівників.
5. Свідомість та її структура.
6. Характеристики свідомості.
7. Цикли та стадії сну.
8. Механізми психологічного захисту.
9. Що таке відчуття і сприймання?
10. Класифікація відчуттів.
11. Верхній і нижній абсолютний поріг чутливості.
12. Адаптація відчуттів.
13. Вплив кольорів на нервово-психічну діяльність.
14. Що таке вибірковість, апперцепція, осмисленість, цілісність сприймання?
15. Значення спостережливості для лікаря.
16. Що таке ілюзії?
17. Поняття про галюцинації.
18. Визначення пам'яті.
19. Основні функції (процеси) пам'яті.
20. Властивості пам'яті (обсяг, швидкість, широта, точність, готовність).
21. Типи пам'яті.
22. Фактори, що покращують запам'ятовування.
23. Природа уваги.
24. Види уваги.
25. Структурні властивості уваги.

26. Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності.
27. Основні теорії мислення. Концепції розвитку мислення в онтогенезі.
28. Мислительні процеси та операції, їхня характеристика.
29. Види мислення, їхні особливості та характер взаємодії.
30. Індивідуальні особливості мислення
31. Уява, її види.
32. Способи створення образів уяви.
33. Визначення поняття волі.
34. Вольові якості медичного працівника.
35. Взаємозв'язок понять індивід, людина, особистість, індивідуальність.
36. Структура особистості.
37. Основні властивості особистості.
38. Зріла та незріла особистість.
39. Поняття про діяльність.
40. Структура діяльності.
41. Види діяльності.
42. Предмет і завдання психології кризових станів.
43. Поняття кризи, кризова подія.
44. Ознаки кризової події.
45. Психічна травма
46. Стратегії подолання психічної травми.
47. Психологія життєвих криз. Загальне уявлення про життєві кризи.
48. Кризи особистісного розвитку. Специфіка вікових криз.
49. Екзистенційні кризи: діагностика, зчитування тілесної інформації, особливості терапії
50. Визначення суїцидальної поведінки
51. Що таке аутодеструктивна поведінка.
52. Раннє розпізнавання суїцидальних тенденцій.
53. Групи ризику суїциду.
54. Стрес: визначення поняття.
55. Причини, механізм виникнення стресу.
56. Різновидності стресу («хороший», «поганий», токсичний).
57. Зміни при стресі з боку головного мозку, серцево-судинної системи, шлунковокишкового тракту, імунної системи.
58. Клінічні прояви стресу.
59. Поняття професійного стресу та причини його виникнення.
60. Особливості поведінкових реакцій людини у стресових ситуаціях.
61. Основні та додаткові ознаки ПТСР.

62. Стандарти оцінювання.
63. Скринінг ПТСР.
64. Основні заходи в роботі медичної сестри для забезпечення точної оцінки і скринінгу ПТСР.
65. Методика обстеження пацієнтів, оцінки симптомів та діагностика наявності ПТСР.
66. Керівництво з діагностики і статистики психічних захворювань у п'ятій редакції – DSM- V.
67. Критерії діагностики ПТСР (A – H).
68. Симптоми дисоціації.
69. Деперсоналізація.
70. Дереперсоналізація.
71. Відкладені прояви ПТСР.
72. Загальні рекомендації щодо сестринської практики (підготовка до практики, яка ґрунтується на врахуванні перенесеної психічної травми, особливості запитань про травму та встановлення зв'язку з нею).
73. Вплив масової травми на медичних працівників.
74. Особистий «шторм», причини виникнення. Фізичні прояви. Соціальні прояви.
75. Професійний «шторм» медсестри. Втома від співчуття.
76. Професійне вигорання.
77. Дії медичної сестри для підтримання гарного психічного здоров'я.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Вміння вести спрямовану психологічну бесіду з хворим.
2. Правильно аналізувати психологію дитини, підлітка, дорослого, особи похилого віку з метою адекватної психотерапевтичної корекції із урахуванням психофізіологічних особливостей кожного вікового періоду.
3. Патопсихологічне обстеження хворого в кризовому стані з визначенням провідних порушень психічних процесів.
4. Клініко-психопатологічне обстеження хворого в кризовому стані з визначенням провідних синдромів
5. Надавати психологічну допомогу при гострій реакції на стрес
6. Надавати психологічну допомогу при ПТСР
7. Надавати психологічну допомогу при реакціях адаптації
8. Надавати психологічну допомогу при реактивних станах
9. Надавати психологічну допомогу при істеричному нападі
10. Проведення раціональної психотерапії.
11. Психотерапевтична інтервенція в гострому постсуїцидальному періоді.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (72 балів).

Студентам, які під час навчання з дисципліни мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії відповідності середнього балу поточної успішності результатам складання ПМК

Середній бал поточної успішності	Відповідність балам за ПМК	Традиційна оцінка
4,5	72	5
4,55	73	
4,6	74	
4,65	74	
4,7	75	
4,75	76	
4,8	77	
4,85	78	
4,9	78	
4,95	79	
5	80	

Форма проведення підсумкового контролю стандартизована і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Конкретні форми контролю:

- усне опитування;
- письмове тестування з використанням тестів II рівня;
- вирішення ситуаційних задач II рівня.

Максимальна кількість балів підсумковою контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач набрав не менше 50 балів з 80.

Система поточного та підсумкового контролю

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням затверджених цикловою методичною комісією критеріїв оцінювання, розроблених з урахуванням стандартизованих загальних критеріїв оцінювання знань студентів.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) проводиться лише після поточного заняття, яке передуює підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу);

б) для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середня оцінка, отримана за традиційною 4-бальною шкалою, помножується на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка становить 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

в) середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля складає 200 балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент для отримання заліку, складає 120 балів.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

– за джерелом інформації та формування умінь і навичок: вербальні, наочні та практичні.

– в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також

– усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;

– бліц-опитування;

- дискусії з проблемних ситуацій;
- реферативні виступи;
- тестування в письмовій формі;
- виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей або захисту реферативних робіт.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Кількість балів за дисципліну розглядається як сумарний бал, що включає поточну успішність, додаткові бали за виконання індивідуальної роботи.

Методи контролю усний, письмовий, програмований контроль.

Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи загальної психології та психологія кризових станів».
2. Презентації лекцій.
3. Контрольні питання, тести, проблемні питання, ситуативні завдання.
4. Перелік завдань для самостійної роботи.
5. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів.
6. Тестові завдання з дисципліни II рівня.
7. Ситуаційні задачі з дисципліни II рівня.
8. Додаткова література та ілюстративні матеріали

Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Бойко Д.І. та ін. Основи психотравматології: медико-психологічні аспекти реабілітації: Навчально-методичний посібник. Полтава – 2021. – 156 с.
2. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. Київ: Медкнига, 2019. 172 с.
3. Навчальний посібник «Посттравматичний стресовий розлад» / Венгер О.П. та ін. – Тернопіль, Укрмедкнига, 2016 р.
4. Загальна психологія: Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В.
5. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с. Загальна редакція: Н. Пророк.
6. Основи загальної та медичної психології / за ред. І.С.Вітенка, О.С.Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига. -2003.-344с.
7. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О.В.Тімченка - Х.: УЦЗУ, 2007. - 502 с. 6.
8. Крайнюк В.М. Психологія стресостійкості особистості: Монографія. - К.: НікаЦентр, 2007. - 432 с.
9. Кризова психологія // <http://extrpsy.nuczu.edu.ua/book2>.

10. В.Л. Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях <http://lib.iitta.gov.ua/>

11. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / І.Я. Губенко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. — 2-е вид., переробл. і допов.- Вид-во «Медицина», 2018.-312с.

Допоміжна:

1. Ozer, E. J., Best, S. R., Lipsey, T. L. & Weiss, D. S. (2003) Predictors of posttraumatic stress disorder and symptoms in adults: a metaanalysis. Psychological Bulletin, 129, 52–73.

2. Reeves, R. R., Parker, J. D., & Konkle-Parker, D. J. (2005). Warrelated mental health problems of today's veterans: new clinical awareness. Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services, 43(7), 18-28.

3. Targum, S. D., Chaban, O., & Mykhnyak, S. (2013). Psychiatry in the Ukraine.

4. Innovations in Clinical Neuroscience, 10(4), 41-46. Режим доступу: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3659038/>

5. National Institute of Mental Health (2015). How Can Adults Help Children and Adolescents Who Experienced Trauma? Retrieved from <http://www.nimh.nih.gov/health/publications/helping-childrenandadolescentscopywith-violence-and-disasterscommunitymembers/index.shtml#pub5>

6. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології. –К., Вища школа, 2000.

7. Практикум із загальної психології /за ред. Т.І. Пашукової. — К.: Знання, 2000.

8. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. – К.: ТОВ “Видавництво “Логос”. – 207 с. Київ, 2015.

9. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю : навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи – Л. М. Вольнова. – К. , 2012. – 275 с. 10.

10. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Туриніна. – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. – 160 с. – Бібліогр.: с. 149–159.

Інформаційні ресурси

1.<http://www.psychiatry.ua/books/>

2.<http://ukrpsychiatry.org/>

3. <https://neuronews.com.ua/>

4. <https://www.ama-assn.org/>

5. <https://www.psychiatry.org/>

Розробник (розробники):

д.мед.н., проф. Скрипніков А.М.
д.мед.н., проф. Васильєва Г.Ю.
к.мед.н., доцент Рудь В.О.
д.мед.н., проф. Герасименко Л.О.
д.мед.н., доцент Ісаков Р.І.
к.мед.н. Кидонь П.В.

Силабус затверджено на засіданні кафедри психіатрії, наркології та медичної психології «31» серпня 2021_р. Протокол № 1.